

is al gebacht in mp 301g-2015
dit is kopie voor Griffie

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

1

betreft

Lokale aanpak radicalisering

ons kenmerk

ECSD/U201500056

datum

15 januari 2015

Lbr. 15/002

Samenvatting

De aanpak van radicalisering is een van de belangrijkste thema's in het internationale en nationale veiligheidsbeleid. Jihadisme vormt op dit moment een substantiële bedreiging voor onze veiligheid. Tendensen van radicalisering vragen om een preventieve en repressieve benadering.

De VNG zal de komende periode in nauwe samenwerking met het Nederlands Genootschap van Burgemeesters (NGB), de rijks-departementen en NCTV kennis en expertise met u delen. Met ledenbrieven en gespreksbijeenkomsten willen wij bijdragen aan een lokale dialoog en een gedragen aanpak. Ons eerste beeld is dat in gemeenten al tal van initiatieven zijn ontstaan. De VNG wil deze versterken en verspreiden.

In deze eerste ledenbrief informeren wij u over de aanpak van radicalisering en gewelddadig jihadisme in Nederland en geven wij concrete tips voor lokale inzet.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

<i>Informatiecentrum tel.</i> (070) 373 8393	<i>uw kenmerk</i>	<i>bijlage(n)</i> 1
<i>betreft</i> Lokale aanpak radicalisering	<i>ons kenmerk</i> ECSD/U201500056 Lbr. 15/002	<i>datum</i> 15 januari 2015

Geacht college en gemeenteraad,

De aanpak van radicalisering is één van de belangrijkste thema's in het internationale en nationale veiligheidsbeleid. Jihadisme¹ vormt op dit moment een substantiële bedreiging voor onze veiligheid. Tendensen van radicalisering vragen om een preventieve en repressieve benadering.

De VNG zal de komende periode in nauwe samenwerking met het Nederlands Genootschap van Burgemeesters (NGB), de rijks-departementen en de NCTV kennis en expertise met u delen. Met ledenbrieven en gespreksbijeekkomsten willen wij bijdragen aan een lokale dialoog en een gedragen aanpak. Ons eerste beeld is dat in gemeenten al tal van initiatieven zijn ontstaan; de VNG wil deze versterken en verspreiden. In deze eerste ledenbrief informeren wij u over de aanpak van radicalisering en gewelddadig jihadisme in Nederland en geven wij concrete tips voor lokale inzet.

Het onderwerp radicalisering is niet nieuw voor Nederlandse gemeenten. Vooral na de aanslagen op 11 september 2001 in de Verenigde Staten en de moord op Van Gogh in 2004 hebben gemeenten hun lokale beleidsplannen hierop aangescherpt. Wat sinds 2013 wél veranderd is, is de uitingsvorm van jihadistisch geweld en de toegenomen verspreiding van het gedachtegoed via online media. Circa 180 Nederlanders zijn inmiddels vertrokken naar Syrië en Irak, ongeveer 35 van hen zijn teruggekeerd naar Nederland. De AIVD en politie houden de terugkeerders nauw in de gaten.

¹ Met jihadisme bedoelen we in dit verband de extremistische ideologie die geweld niet schuwt en zich zegt te baseren op de zuivere islam. Islamitische Staat (IS) en Al Qaida zijn hier bekende uitingen van.

De terroristische aanslag op het Franse weekblad Charlie Hebdo in Parijs raakt de democratische rechtsstaat in het hart. De aanslag én de reacties daarop in de Nederlandse en Europese samenleving maken duidelijk dat alertheid onverminderd nodig is. Duizenden burgers, vertegenwoordigers van lokaal bestuur en maatschappelijke organisaties hebben deelgenomen aan manifestaties op donderdag 8 januari in verschillende gemeenten. De VNG heeft condoleances overgebracht aan burgemeester Anne Hidalgo van Parijs.

Wetgevings- en beleidskader

In augustus 2014 hebben de minister van Veiligheid en Justitie en de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid het Actieplan integrale aanpak jihadisme² aan de Tweede Kamer aangeboden. Dit plan beschrijft repressieve en preventieve maatregelen in aanvulling op bestaand beleid. Ze hebben tot doel om de risico's die uitgaan van jihadisten te verminderen, hun uitreis te verhinderen en jihadistische radicalisering tegen te gaan.

Op aangeven van de minister van Binnenlandse Zaken nemen gemeenten nu al het paspoort af van personen die voornemens zijn uit te reizen.

Het actieplan kondigt verdere versterking van strafrechtelijke en bestuursrechtelijke bevoegdheden aan. Het gaat om de volgende wijzigingen die komende maanden in wetgeving worden omgezet:

- Wijziging Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek (Rotterdamwet). Voorstel tot uitbreiding selectieve woningtoewijzing op grond van overlastgevend, crimineel, extremistisch of radicaal gedrag.
- Wijziging Rijkswet op het Nederlanderschap, voorstel tot wetwijziging dat het mogelijk moet maken om zonder (onherroepelijke) strafrechtelijke veroordeling het Nederlanderschap in te trekken van personen die zijn aangesloten bij een (terroristische) organisatie die een bedreiging vormt voor de nationale veiligheid.
- Wetsvoorstel in verband met bestuurlijke maatregelen, zoals gebiedsverbod, persoonsverbod, meldplicht, uitreisverbod, de mogelijkheid om beschikkingen (subsidies, uitkeringen en toeslagen) af te wijzen en te beëindigen.

De eerste twee wetsvoorstellen bevinden zich al in de consultatiefase. Inmiddels heeft de premier aangegeven dat de wetsvoorstellen versneld naar de Kamer worden gestuurd. Wij informeren u in een volgende ledenbrief over de voortgang en vervolgstappen.

² http://www.nctv.nl/Images/a5-nctvijhadisme-nl6-lr_tcm126-562062.pdf

Lokale verantwoordelijkheid

Rijk en gemeenten zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de aanpak van radicalisering. Gemeenten hebben bij uitstek een preventieve en signalerende rol. Na de aanslagen in 2001 hebben gemeenten sterk ingezet op een vertrouwensrelatie met de islamitische gemeenschap, kennis en expertise bij frontlijnwerkers en zorg- en ondersteuning voor jongeren. Ook nu zijn dit belangrijke elementen van de lokale aanpak. Daarnaast is een informatiestructuur voor frontlijnwerkers essentieel (jongerenwerkers, onderwijs, maatschappelijk werk, wijkpolitie etc.) zodat signalen tijdig kunnen worden waargenomen en geduid. In multidisciplinair casusoverleg met minimaal Politie en OM kan besloten worden in te grijpen als een persoon of groep radicaliseert. Ook voor de nazorg voor teruggekeerde jihadisten die niet in detentie verblijven, is het lokaal bestuur verantwoordelijk.

De lokale aanpak van radicalisering is meer dan het uitvoeren van repressieve maatregelen. Als vertegenwoordiger van de gemeenschap streven gemeenten naar een inclusieve samenleving. Het wegnemen van de voedingsbodem voor gewelddadige activiteiten is dan ook een belangrijke opgave waar gemeenten en het Rijk samen met partners voor staan. Het gaat hier om het opvangen van psychologische, sociale en politieke grieven, het bieden van een luisterend oor en het organiseren van laagdrempelige hulp en ondersteuning.

Het vraagstuk van radicalisering is niet los te zien van spanningen tussen bevolkingsgroepen. Er is een balans nodig tussen het voorkomen en aanpakken van radicalisering enerzijds en het omgaan met polarisatievraagstukken anderzijds. Gezien de actualiteiten richten wij ons in deze brief voornamelijk op het eerste.

Informatie en advies

Via ledenbrieven, een internetdossier, de mailbox radicalisering@vng.nl en bijeenkomsten houdt de VNG gemeenten op de hoogte. U vindt op www.vng.nl/radicalisering ook links naar nuttige informatie op andere websites waaronder de toolkit en e-learningmodule van de NCTV. Lokale professionals kunnen tegen een kostenvergoeding een training volgen bij de NCTV, zodat zij toegerust zijn om signalen van radicalisering op te vangen en te duiden.

Waar kunt u met uw vragen terecht?

Type vraag	Neem contact op met	Toelichting
Lokale preventieve aanpak (niet-acuut)	VNG (070) 373 83 93, radicalisering@vng.nl Of met een ervaren gemeente in uw regio	Wij nemen telefonisch contact met u op. Beantwoording vindt plaats in samenspraak met het Rijk, NGB, gemeenten en kennispartners.
Vermoeden van uitreis of terroristische dreiging	De politie	De politie kan inschatten welke actie ondernomen dient te worden en neemt de gegevens op in het informatiesysteem. De regionale en algemene informatie- en inlichtingendienst zijn op deze manier ook op de hoogte.
Signaal van mogelijke radicalisering	De politie en zo nodig het (multidisciplinair) casusoverleg	
Ambtsbericht ontvangen i.v.m. dreigende uitreis	De politie en zonodig het NCTV (070) 751 50 50	
Uitvoering paspoortmaatregel	NCTV (070) 751 50 50	

Heeft u ervaringen met de aanpak van casuïstiek waar andere gemeenten hun voordeel mee kunnen doen? Stuur dan een bericht naar radicalisering@vng.nl. Wij zullen dit vertrouwelijk behandelen en nemen zonodig contact met u op. Ook indien u behoefte heeft aan ondersteunende activiteiten of informatiemateriaal, horen wij dat graag.

Nuttige informatie

De volgende documenten bevatten nuttige informatie over jihadisme, de lokale aanpak en bestuurlijke verantwoordelijkheden:

- Handreiking aanpak van radicalisering en terrorismebestrijding op lokaal niveau (augustus 2014)³
- Het mondiaal jihadisme: een analyse van het fenomeen en een reflectie daarop (november 2014)⁴

³ <http://www.nctv.nl/actueel/nieuws/handreikingen-aanpak-radicalisering-en-terrorismebestrijding-beschikbaar.aspx?cp=126&cs=60005>

⁴ <http://www.vng.nl/onderwerpenindex/veiligheid/aanpak-radicalisering/publicaties/het-mondiaal-jihadisme-fenomeenanalyse>

- Bestuurlijke netwerkkaart terrorisme (2013)⁵. Dit schema beschrijft de verantwoordelijkheden in een crisissituatie bij een concrete aanslag met terroristisch oogmerk, namelijk de samenhang tussen de lokale bevoegdheden (met name burgemeester) en de bevoegdheden op Rijksniveau (zoals de NCTV).

Gemeenten kunnen gezamenlijk, met maatschappelijke partners én inwoners de dialoog over een effectieve aanpak van radicalisering tot stand brengen. De VNG, NGB en de rijks-departementen ondersteunen u daarbij.

Hoogachtend,

Jantine Kriens
Voorzitter Directieraad

Bijlage

- Factsheet

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.

⁵ https://www.nctv.nl/Images/13.netwerkkaart-terrorisme-nov-2013_tcm126-452339.pdf

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Factsheet radicalisering: samenspel tussen Rijk en gemeenten

In toenemende mate worden we in ons dorp of stad geconfronteerd met de gevolgen van oorlogen in andere delen van de wereld. De zorgen rondom radicalisering - in het bijzonder jihadisme - worden steeds groter. De maatschappelijke gevolgen van radicalisering zijn groot, een effectieve en integrale aanpak is essentieel. Radicalisering kan in iedere gemeente in Nederland plaatsvinden. Met vragen over het aanpakken en tegengaan van radicalisering, kijken inwoners als eerste naar de overheid, Rijk, maar ook gemeenten.

Voor een goede aanpak van radicalisering is zowel preventie als repressie van belang; een integrale aanpak staat voorop. Vooral in het laatste onderdeel hebben gemeenten hun verantwoordelijkheid. Goede samenwerking tussen Rijk en gemeenten is daarbij cruciaal. Gemeentelijke diensten hebben veel directe contacten met inwoners. Hier liggen kansen om signalen van radicalisering op te pikken. Denk aan ambtenaren van de sociale dienst, bouw- en woningtoezicht, leerplichtambtenaren of jongerenwerk. Uiteraard vormen ook politiefunctionarissen (uit regionale eenheden, recherche en jeugdzaken) een belangrijke bron. Burgers zijn ook een belangrijke bron van informatie. In een multidisciplinair casuoverleg (of soort gelijk) kunnen de signalen vervolgens integraal tussen en met de maatschappelijke partners uit het sociaal domein en het veiligheidsdomein besproken en geduid worden.

In deze factsheet vindt u algemene informatie over de lokale (bestuurlijke) aanpak van radicalisering en jihadisme. Heeft u na het lezen hiervan nog vragen? Mail dan naar radicalisering@vng.nl (voor niet-acute vragen). Voor vragen die verband houden met een concrete casus of paspoortmaatregel, dient u contact op te nemen met de politie en zo nodig de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV). U kunt de NCTV bereiken via het algemene telefoonnummer 070 751 5050

Wat kunt u nu al doen om radicalisering in uw gemeente tijdig te herkennen en tegen te gaan?

De gemeente heeft als eerste overheid nauw contact met en kennis van haar inwoners. Daarmee is de gemeente een spin-in-het-web en regisseur. Om deze positie goed te kunnen vervullen, zijn de volgende stappen raadzaam:

1. Bouw een vertrouwensrelatie op met de islamitische gemeenschap en maatschappelijke organisaties. Goede samenwerking is een must, net als elkaar kennen en kunnen vinden. Denk hierbij ook aan organisaties binnen het sociaal domein (sociaal werk, jeugdzorg, Raad van de Kinderbescherming) en aan bijvoorbeeld onderwijsinstellingen), evenals de verbinding met de veiligheidspartners (politie, openbaar ministerie, veiligheidshuizen etc.). Aangeraden wordt om regelmatig op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau met de relevante partijen in gesprek te blijven.
2. Wijs binnen uw gemeente een dossierhouder aan (voor zover nog niet aanwezig). De dossierhouder fungeert als primair aanspreekpunt voor vragen en signalen vanuit de lokale partners gericht op preventie van radicalisering. Het is raadzaam om regelmatig te overleggen tussen gemeente en politie over binnengekomen signalen en deze zo mogelijk te verrijken met

informatie van andere partners om zo gezamenlijk een beleidsstrategie te bepalen. Maak in de lokale driehoek afspraken over de wijze waarop partijen informatie met elkaar delen alsmede welke informatie gedeeld wordt.

3. Wanneer daartoe aanleiding is – bijvoorbeeld op het moment dat concrete casuïstiek opspeelt of er zorgelijke signalen rondom radicalisering en extremisme zijn: Stel het multidisciplinair casuoverleg in, om met relevante partijen af te stemmen hoe om te gaan met signalen en hoe die geduid kunnen worden. Deze tafel kan aangevuld worden met partners die informatie over personen of organisaties hebben die helpt het signaal te duiden. Signalen kunnen tot de gemeente komen via de inlichtingendienst (AIVD) of politie, maar ook al vroegtijdig via eerstelijns werkers, ambtenaren en burgers. De NCTV kan adviseren bij het opzetten van een multidisciplinair casuoverleg.
4. Stel in samenwerking met lokale partners (onderwijs, wijkteams, sociaal domein) een preventieve aanpak op. Zie hiervoor ook de Handreiking¹ Lokale Aanpak radicalisering voor gemeenten.

Hoe ontvang ik informatie van de AIVD?

Indien de AIVD vanwege staatsveiligheid signalen aan de lokale overheid wil afgeven, gebeurt dit met een ambtsbericht aan de burgemeester. Het ambtsbericht bevat summiere informatie over de dreiging en de betrokken persoon. Indien u een ambtsbericht ontvangt, kunt u dit bespreken in het casuoverleg. De AIVD is bereid *waar mogelijk* toelichting te geven op het uitgebrachte ambtsbericht. De NCTV kan u advies geven over eventueel handelingsperspectief.

Hoe licht ik mijn gemeenteraad in?

Het is belangrijk om de gemeenteraad tijdig op de hoogte te brengen van de beleidsambities in de aanpak van radicalisering. Sommige Colleges doen dat met een brief aan de raad, in andere gemeenten vindt een vertrouwelijk gesprek met de raadscommissie plaats. Zeker als er sprake is van concrete casuïstiek zult u moeten laveren tussen het informeren van de raad, het waarborgen van privacy en eventuele veiligheidsaspecten. U kunt ook contact zoeken met naburige gemeenten hoe zij omgaan met het informeren van de gemeenteraad.

Wat moet ik doen met vragen van burgers?

Indien burgers vragen hebben over preventie van radicalisering en de rol van de gemeente daarbij kunt u ze verwijzen naar de handreiking lokale aanpak en kunt u aangeven wat uw gemeente specifiek doet op het gebied van radicalisering. Burgers met informatie over een vermoedelijke uitreis met jihadistische intenties naar Syrië of mogelijk strafbare handelingen in Nederland kunnen dit melden bij Meld Misdaad Anoniem, via 0800-7000 of bij de politie. Signalen van meer algemene aard kunt u zo nodig met lokale partners bespreken.

¹ <http://www.nctv.nl/actueel/nieuws/handreikingen-aanpak-radicalisering-en-terrorismebestrijding-beschikbaar.aspx?cp=126&cs=60005>

Wat gebeurt er als een jihadreiziger terugkeert naar Nederland?

Elke onderkende terugkeerder wordt bij terugkomst voor verhoor staande gehouden en het Openbaar Ministerie gaat waar dat mogelijk is over tot strafvervolging. Na onderzoek naar de bezigheden in landen als Syrië en Irak volgt al dan niet voorgeleiding voor de rechter door het OM. Politie en AIVD houden terugkeerders scherp in beeld, blijven alert op ontwikkelingen en delen relevante informatie met gemeenten als dat mogelijk is. De gemeente heeft een rol wanneer een terugkeerder zich vestigt in deze gemeente. De gemeente wordt hiervan – waar mogelijk – door AIVD en of politie op de hoogte gebracht. Vaak komen er echter eerder signalen uit de gemeenschap. Indien een terugkeerder in een gemeente aanwezig is, dient deze in een multidisciplinair casusoverleg regelmatig besproken te worden. De NCTV heeft bij deze casusoverleggen een adviserende rol en brengt expertise in.

Wat is de rol van VNG?

De VNG voert gesprekken met het Rijk en ondersteunt gemeenten. Vanaf 2015 is de mailbox radicalisering@vng.nl geopend voor algemene vragen van gemeenten over de preventieve aanpak van radicalisering. VNG beantwoordt uw vraag in samenspraak met de Rijks-departementen, de NCTV, andere gemeenten en kenniscentra. Medio 2015 zal deze loketfunctie overgaan in de expertise-unit sociale stabiliteit van het ministerie van SZW.

Wat is de rol van de NCTV in de aanpak van radicalisering en jihadisme?

De NCTV heeft van de ministers van SZW en VenJ de opdracht gekregen om het actieprogramma integrale aanpak jihadisme te coördineren. Dat betekent dat de NCTV samen met de landelijke en lokale partners, waaronder gemeenten, uitvoering geeft aan de maatregelen zoals uit het actieprogramma. De NCTV stelt kennis en informatie beschikbaar voor gemeenten en andere organisaties die te maken hebben met radicaliseringsproblematiek.

Waar vind ik achtergrondinformatie?

Op www.vng.nl vindt u verschillende documenten, zoals:

- Actieprogramma integrale aanpak Jihadisme (augustus 2014)
- Het mondiaal jihadisme: een Fenomeenanalyse (december 2014)
- Transformatie van het Nederlands Jihadisme (juni 2014)
- Handreiking lokale aanpak radicalisering voor gemeenten (december 2014)

E-learning en training:

Via <https://toolbox.extremisme.nctv.nl> kunt u een e-learning module volgen, die kan helpen bij de duiding van signalen. Daarnaast organiseert de NCTV trainingen voor sleutelpersonen en frontlijnwerkers en kunt u zich aanmelden voor het Landelijk Platform Lokale Professionals.

Ook kennisinstituten en particuliere organisaties bieden advies en ondersteuning aan.

Contact met VNG: Informatiecentrum (070) 373 83 93,

Mail naar info@radicalisering.nl , website: www.vng.nl/radicalisering